

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tad-29 ta' Mejju, 2006

Citazzjoni Numru. 1095/1996/1

**Il-Korporazzjoni Telemalta; u b'dikriet ta' l-4 ta' Ġunju
1998 il-kawża tkomplet f'isem is-soċjetà *Maltacom
p.l.c.***

Versus

Mechanical Fluid Power Engineering Limited

F'din il-kawża s-soċjetà attriċi qiegħda titlob il-ħlas ta' tmint elef, disa' mija u disgħa u disgħin lira u tletin ċenteżmu (Lm8,999.30) għas-servizz ta' tliet linji tat-*telephone*. Waqt is-smiġħ tal-kawża naqqset it-talba għal sebat elef, tliet mija u ħamsa u sittin lira u erbgħa u erbgħin ċenteżmu (Lm7,365.44). Qiegħda titlob ukoll l-ispejjeż, fosthom dawk ta' ittra uffiċjali tas-17 ta' Novembru 1995, u l-imgħaxijiet.

Is-soċjetà konvenuta ressqet dawn l-eċċezzjonijiet:

1. L-azzjoni hija intempestiva għax is-soċjetà attriċi kienet aċċettat ħlasijiet bin-nifs; u

2. dak li qiegħda titlob l-attriċi huwa wisq, l-aktar dwar waħda mil-linji (bin-numru 494740) li dwarha għalxejn l-attriċi talbet *itemised bill* billi l-kont għal dik il-linja huwa wisq għax ma sarux dawk it-telefonati kollha.

Ma huwiex kontestat illi l-linji li għalihom sar il-ħlas huma mikrija lis-soċjetà konvenuta; il-kontestazzjoni hija biss dwar il-*quantum* u dwar jekk il-konvenuta tistax tħallas bin-nifs.

B'dikriet tat-12 ta' Diċembru 2002 il-qorti ħatret perit ġudizzjarju sabiex, wara li jeżamina d-dokumenti u x-xhieda, jirrelata dwar jekk is-soċjetà attriċi għamlitx prova tal-premessi tat-talbiet tagħha, *in toto jew in parte*. Il-perit irrelata fid-19 ta' Novembru 2004.

Ix-xhud Marisa Gatt, waħda mid-dirigenti tas-soċjetà konvenuta, qalet illi l-linji li dwarhom qiegħed jintalab ħlas qegħdin fl-uffiċċju tas-soċjetà u illi dan l-uffiċċju jkun miftuħ biss bejn it-Tnejn u l-Ġimgħa waqt il-ħinijiet tax-xogħol. Ix-xhud qalet ukoll illi, għalkemm qiegħed jintalab ħlas għal telefonati għal barra minn Malta, qatt ma saru telefonati għal xi wħud mill-pajjiżi illi, skond il-kont tas-soċjetà attriċi, saru telefonati lejhom, għax il-konvenuta ma għandhiex kuntatti f'dawk il-pajjiżi.

Il-perit ġudizzjarju, iżda, sab illi saru telefonati nhar ta' Sibt u nhar ta' Ħadd, u fost il-ġimgħa wara l-ħin tax-xogħol, lil numri illi huma magħrufa mill-konvenuta għax kienu saru telefonati lil dawk in-numri wkoll fost il-ġimgħa matul il-ħin tax-xogħol. Il-qorti taqbel mal-perit legali illi l-konklużjoni trid tkun illi kienu jsiru telefonati, barra l-ħin ta' l-uffiċċju, illi ix-xhud Marisa Gatt ma kinitx taf bihom. Fil-fatt mhux din ix-xhud biss kellha aċċess għall-uffiċċju fejn hemm l-apparat telefoniku, u d-dirigent l-ieħor tas-soċjetà konvenuta ma tressaqx biex jixhed.

Kif Marisa Gatt ma kinitx taf bit-telefonati li kienu jsiru barra l-ħin u l-ġranet tax-xogħol, hekk ukoll jista' jkun li ma kinitx taf bit-telefonati li setgħu saru lejn ċerti pajjiżi. Il-qorti għalhekk taqbel mal-perit ġudizzjarju illi lis-soċjetà konvenuta ma seħħilhiex li tegħleb il-prova li għamlet l-attriċi, permezz ta' *itemised bill*, illi t-telefonati tassew saru.

Il-perit ġudizzjarju osserva wkoll, iżda, illi fl-istess *itemised bill* hemm ukoll telefonati illi, għalkemm fdejjhom huwa muri numru ta' *pulses* li għalihom qiegħed jintalab ħlas,

jew għandhom xi numru nieqes, u għalhekk qatt ma setgħu ġew terminati, jew hija murija durata ta' xejn sekondi, u għalhekk ma setgħux skattaw *pulses*. Il-qorti taqbel mal-perit ġudizzjarju illi ebda ħlas ma għandu jsir għal dawn it-telefonati.

Il-perit ġudizzjarju sab ukoll illi s-soċjetà attriċi qiegħda titlob ħlas għal telefonati li saru wara illi l-attriċi kienet qatgħet il-linji minħabba nuqqas ta' ħlas. Billi f'dak iż-żmien ma setgħux saru telefonati, il-qorti taqbel mal-perit illi ma għandux isir ħlas għal dak iż-żmien.

Il-kalkoli preċiżi u metikolużi tal-perit ġudizzjarju juru illi, wara li tqis il-konsiderazzjonijiet magħmula fuq, il-bilanċ li fadlilha tiegħu s-soċjetà attriċi huwa ta' sebat elef, tliet mija u ħamsa u sittin lira u erbgħa u erbgħin ċenteżmu (Lm7,365.44).

Ngħaddu issa biex inqisu l-eċċezzjoni ta' intempestività.

Tassew illi kien sar ftehim fit-22 ta' Lulju 1994¹ bejn il-partijiet illi s-soċjetà konvenuta kellha tħallas mitejn lira (Lm200) fix-xahar fuq kull linja, jew sitt mitt lira (Lm600) fix-xahar b'kollox għax hemm tliet linji. Il-ftehim jgħid ukoll, iżda, illi "*failure on your [i.e. tal-konvenuta] part to settle these instalments on the dates indicated will mean that we will be obliged to institute legal proceedings to recover the amount due*". Il-konvenuta kienet waqgħet lura fil-ħlas u għalhekk tilfet il-benefiċċju tat-terminu. Tassew illi x-xhud Marisa Gatt xehdet illi sar ftehim ukoll illi ma jsirux ħlasijiet sakemm l-attriċi tibgħat *itemised bill* sabiex id-dirigenti tal-konvenuta jkunu jistgħu jeżaminawh, u dan l-*itemised bill* baqa' ma ntbagħatx, iżda dan il-ftehim ma jissemmiex fil-kitba tat-22 ta' Lulju 1994, u *contra scriptum testimonium non scriptum non fertur*.

L-eċċezzjoni ta' intempestività hija għalhekk miċħuda.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi tikkundanna lis-soċjetà konvenuta tħallas lis-soċjetà attriċi sebat elef, tliet mija u ħamsa u sittin lira u erbgħa u erbgħin ċenteżmu (Lm7,365.44) flimkien ma' l-imgħaxijiet mitluba fiċ-ċitazzjoni. L-ispejjeż jinqasmu hekk: parti minn erbgħa ($\frac{1}{4}$) tħallasha s-soċjetà attriċi u tliet partijiet minn erbgħa ($\frac{3}{4}$) tħallashom is-soċjetà konvenuta.

¹ Fol. 10.

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----